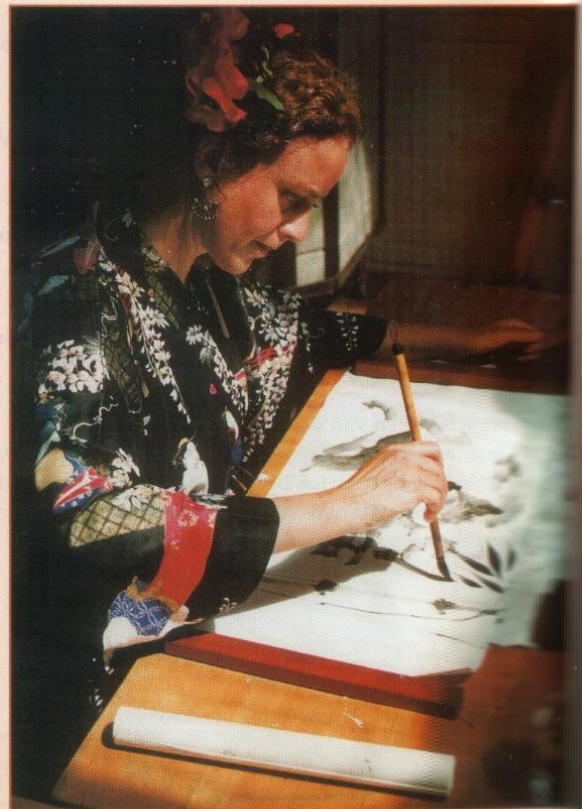

Annemie van de Ven

Inleiding in Japans penseel- schilderen/ Sumi-e

Deel 1

Palet & tekenstift | Nr. 288 - Jaargang 56, 2000

60

Sumi = zwarte inkt, e = schilderij Het gaat hierbij over een oosterse kunstvorm waarbij zwarte inkt op wit papier gebruikt wordt. Kort gezegd gaat het erom, met zo weinig mogelijk middelen (krachtige penseelstreken) zoveel mogelijk te zeggen.

Het streven is een schildering, die eenvoudig en ongedwongen overkomt. Het is belangrijk met een beperking aan middelen de essentie van een onderwerp weer te geven en de levenskracht, energie ervan ('chi') op de toeschouwer over te brengen.

Zwart-wit

De zwart-wit schilderijen zijn niet saai, integendeel: door de tegen-

stelling van zwart met wit, het grootste licht-donker contrast in de schilderkunst, ontstaat er een expressie, door geen kleur te gebruiken kunt u zich beter concentreren op de vorm. Bovendien gaat er van het zwart-wit een meditatieve werking uit. Het wit van het papier spreekt ook voor zich ("niets is iets"). Afleiding door kleur is er niet. Apart vind ik zelf wel dat ik zo geboeid ben geraakt door Sumi-

e, terwijl ik zelf juist zo'n ikonoclast mens ben. Achteraf ben ik blij dat de academie al bezig was met het vereenvoudigen van wat anderszels weglaten. Rituelen (het maatschappelijk gebruik van de inkt en het schilderen) zijn voor me altijd aantrekkelijk.

Kleur

Natuurlijk kan er in ikonoclastie die ik in de volgende nummer van 'Palet' verder zal toelichten...

...kleur gewerkt worden. In de
...les van deze Sumi-e serie
...daar op terug komen. We
...dan van Oosters of Chi-
...schilderen.

Bamboefenis
...vindt zijn oorsprong in het
...China, in de Chinese calli-
...e. ± 500 v. Chr.
...lijken naar bijvoorbeeld
...Chinese karakter voor bamboe;

竹

Dan is daar met wat fantasie de
bamboe als plant te herkennen.

Aanvankelijk schilderde men zeer
eenvoudige decoraties en motieven
en vanaf de Han-dynastie (200 v. -
200 n. Chr.) kunnen we spreken
van een volledig ontwikkelde schil-
derkunst.

In den beginne schilderde men op
steen, zijde en later op papier. Pa-
pier werd in de eerste eeuw na
Chr. uitgevonden.
Midden 7e eeuw werd het Chinese

schilderen voor het eerst door Zen-Boeddhistische monniken naar Japan gebracht. Bij Zen ligt de nadruk op zelfdiscipline en meditatie met de mogelijkheid tot het bereiken van nirwana, verlichting. Het Sumi-e schilderen gaat dan ook niet alleen over de uiterlijke vorm, maar ook om de innerlijke beleving. Het éénworden met uw pen-seel als verlengstuk van het lichaam, zoals de danser de passen van een bepaald figuur maakt, de muzikant in een bepaald ritme van links naar rechts, van boven naar onder. Met de klok mee dus.

